

Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering

Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering har som uppdrag att vara en plattform som underlättar systematisk kunskapsutveckling om vård för tortyr- och krigsskadade. Kompetenscentret ska stärka evidensbasen för Svenska Röda Korsets egen vårdverksamhet och bidra till Röda Korsets Högskolas globala profil. Centret sprider även kunskap till omgivningen och strävar efter att underlätta kunskapsöverföring mellan forskning och kliniskt arbete.

2023 i korthet

I december 2023 deltog samtliga pågående KC:s projekt med presentationer under den 23:e nordiska traumakonferensen för vårdpersonal som arbetar med traumatiserade flyktingar. Forskarna och klinikerna bjöd på en imponerande manifestation av samarbetets styrka och leverans. Presentationerna illustrerade också att KC:s projekt hittills representerat en bredd som vi under året valt att börja vässa. Från 2024 råder en långsiktig strategisk planering vars fokus tydligt är att prioritera behandlingsforskning.

Året har också präglats av nya samarbeten. Vi har byggt KC större genom att knyta en postdoktortjänst till verksamheten de kommande två åren, som via sin bakgrund i Finland och med en tjänst delad mellan Röda Korsets Högskola och det danska institutet mot tortyr, Dignity, dessutom stärker det nordiska samarbetet. Projekt som samverkar med Uppsala, Malmö och Stockholms universitet, i olika former, bidrar till ökad kvalitet och räckvidd för kunskapsspridning. Dessutom har kunskapsspridning till och samtal med organisationer som UNHCR, Fryshuset och Rädda Barnen genomförts.

Fyra populärvetenskapliga rapporter har publicerats under året. Dessutom har tre uppsatser vid Röda Korsets Högskola, två på grundnivå och en på specialistnivå, samt fyra uppsatser från studenter vid andra lärosäten, genomförts under året. Kunskapsspridningen har också förstärkts av att KC:s samordnare under året fick möjligheten att skriva regelbundna krönikor på Dagens Nyheters ledarsida, som når 1 180 000 läsare.

Trots att december innebar en höjdpunkt för spridandet av kunskap, förmärkades glädjen av det växande behovet av vård för traumatiserade. Världsläget är mer allvarligt än på länge med många som tvingas på flykt. Behovet av mer effektiv och skonsam traumabehandling är stort.

Innehåll

1. Kompetenscentret ska, utifrån Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torturerades kunskap och Röda Korsets Högskolas vetenskapliga kompetens, initiera klinisknära forskning för att bidra till förbättrad tortyr- och krigsskaderehabilitering

Projekt 2023

Långsiktig forskningsplanering

Kompetenscentrets struktur

2. Att hålla tortyröverlevare i fokus. Att bidra till insatser för att säkerställa att tortyröverlevare identifieras i värden, att deras skador dokumenteras och att de erbjuds effektiv rehabilitering

3. Att verka för kunskapsspridning av forskning och kliniskt utvecklingsarbete, nationellt och internationellt

4. Att sträva mot målsättningen att all vårdpersonal i Sverige ska få tillgång till kunskap om torterade och krigstraumatiserade under sin grund- eller vidareutbildning

5. Ekonomi

2

3

4

5

6

6

7

9

1. Kompetenscentret ska, utifrån Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterades kunskap och Röda Korsets Högskolas vetenskapliga kompetens, initiera klinisk forskning för att bidra till förbättrad tortyr- och krigsskaderehabilitering

KC hade som målsättning att driva fyra projekt under 2023. Under året har sex projekt pågått, varav två också avslutats: Rapporten från litteraturstudien "Tortyrns påverkan på exekutiva funktioner" spreds i hög utsträckning och nådde samtliga kommunikativa mål, bland annat att inkluderas i Migrationsverkets databas för landinformation (Lifos). Samarbetet med projektet *En tryggare framtid* avslutades i förtid då en av delstudierna inte kunde genomföras i anslutning till RKC:erna.

Två av årets projekt involverar för första gången samarbeten med externa lärosäten, Uppsala respektive Malmö universitet. Ytterligare en arbetsform har testats under hösten: Intensivbehandlingsprojektet har använts som bas i ett specialistarbete i klinisk psykologi av en av RKC Göteborgs medarbetare, med handledning från högskolan.

Kompetenscentret har också gett stöd i arbetet med närliggande projekt med potential att utvecklas till KC-projekt längre fram, bland annat Hälsa och vårds satsning på Peer Supporters och ett samarbetsprojekt om sekundärtraumatisering med RKC Stockholms samarbetspartner Human Rights Foundation in Turkey (HRFT).

Projekt 2023

- *Mitt hjärtas system* (2021–2024)
Internfinansierat KC
Pilotstudie Processutvärdering intensiv traumabehandling (2021–2024)
Internfinansierat KC
- *Litteraturöversikt Tortyrns påverkan på exekutiva funktioner* (2021–2023)
Internfinansierat KC
- *En tryggare framtid* (2021–2023)
Finansierat av Forte
- *Barn som överlevt tortyr* (2022–2025)
Finansierat av Hildur Nordins stiftelse
- *Bygga om tillsammans* (2023–2024)
Samarbete med Uppsala universitet

Mitt hjärtas system 2021–2024

Projektet utforskar kvinnors erfarenheter av krig och flykt. I fas 1 kartlade projektgruppen befintlig litteratur kring olika typer av stressorer som specifikt påverkar kvinnors hälsa. I fas 2 genomfördes en intervjustudie med kvinnliga före detta patienter vid Svenska Röda Korsets behandlingsverksamheter, samt fokusgrupper med behandlare vid samma kliniska mottagningar, i syfte att utforska erfarenheter av att delta i, respektive erbjuda målgruppen, behandling. Delrapport 2, "Mitt hjärtas system II: Kvinnors och vårdpersonals upplevelser av traumabehandling vid Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade", KC-rapport 2023:3, släpptes i september. Under hösten 2023 startade ett samarbete med Malmö universitet i syfte att utforma och söka medel för att testa anpassade behandlingsinterventioner för kvinnliga patienter vid Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Malmö, med utgångspunkt i delrapporterna.

Projektledare är Linda Jolof, leg psykolog Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Malmö. Med sig har hon kollegorna Patricia Rocca, leg fysioterapeut. Under avslutandet av fas 2, våren 2023, fungerade docent Tommy Carlsson som handledare från

Röda Korsets Högskola, och under hösten tog Marie Karlsson och Charlotta Holmström från Malmö universitet vid.

Processutvärdering intensiv traumabehandling 2021–2024

2021 startades projektet som en pilot vid Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Uppsala, för att utveckla ett mer intensivt behandlingsupplägg. Under 2023 ingick tio patienter i en pilotstudie vars resultat presenterades på en konferens i december och förväntas publiceras i rapportform i början av 2024. Intensivbehandlingsupplägget används också vid behandlingsmottagningarna i Skövde och Malmö. RKC Skellefteå har tillsammans med leg psykolog Erik Hanberger vid RKC Göteborg tagit fram ett digifyiskt upplägg för att kunna anpassa intensivbehandlingen till mottagningar med mindre personalgrupper eller distansbehandlingsupplägg.

Projektet leds av Lina Vågbratt, leg psykolog RKC Uppsala. Samtliga medarbetare vid RKC Uppsala deltar i arbetet och i projektgruppen ingår också docent Petter Tinghög, Röda Korsets Högskola, och i en konsulterande roll, Maria Bragesjö, postdoktor Karolinska Institutet/Psykiatri Sydväst region Stockholm.

Avslutat: Litteraturoversikt Tortyrrens påverkan på exekutiva funktioner 2021–2023

Projektidén utgick från den kliniska upplevelsen av att många tortyröverlevare har kvarstående kognitiva svårigheter även efter framgångsrikt genomförd traumabehandling. Litteraturstudien, ”*Tortyrrens påverkan på exekutiva funktioner. Konsekvenser av PTSD och traumatisk hjärnskada hos tortyröverlevare vid traumabehandling, asylprocess och integration*”, KC-rapport 2023:1 presenterades i mars 2023, och ska kunna användas som ett referensunderlag för de intyg som Svenska Röda Korsets vårdverksamheter skriver, exempelvis till Migrationsverket vid tortyrskadeutredningar, och kan också nyttjas i kontakt med andra myndigheter och samhällsaktörer.

Projektet drevs av två kollegor på Röda Korsets Högskola, projektledare och lektor Miguel Diaz och lektor Inger Wallin Lundell, samt psykologerna Annika Westergren, RKC Skellefteå, och Elisabeth Axelsson, RKC Skövde.

Avslutat: En tryggare framtid 2021–2023

Projektet utforskar hur flyktingar som identifierar sig som homosexuella, bisexuella, transsexuella, queera eller andra icke-heterosexuella orienteringar och/eller med en könsidentitet eller -uttryck som betraktas utanför kulturella, samhälleliga eller fysiologiska normer (HBTQ+) bättre kan bemötas och ges anpassad behandling i svensk sjukvård, inklusive vid Röda Korsets behandlingscenter samt via utbildningsinsatser till vårdpersonal. Under 2023 genomfördes bland annat intervjuer med över 30 informanter om upplevelsen som HBTQ+-person med flyktupplevelser i Sverige.

I projektet har följande vetenskapliga artikel publicerats 2023:

Gottvall, M., Brunell, C., Eldebo, A., Johansson Metso, F., Jirwe, M. & Carlsson, T. (2023). *Post-migration psychosocial experiences and challenges amongst LGBTQ+ forced migrants: A meta-synthesis of qualitative reports*. Journal of Advanced Nursing. Vol 79, 1, p.358–371.

Projektet leds av docent Tommy Carlsson, professor Maria Jirwe och lektor Maria Gottvall, samtliga Röda Korsets Högskola.

Barn som överlevt tortyr 2022–2025

Under sommaren 2022 publicerades en uppdatering av FN:s standard för tortyrskadedokumentation, Istanbulprotokollet. I revideringen lyfts för första gången dokumentation av barn. I ett treårigt projekt, med medel från stiftelsen Hildur Nordins

Minnesfond, ska arbetet med tortyruutsatta barn i svensk kontext stärkas. Projektet är indelat i tre faser varav den första avslutades med en rapportpublicering i december 2023 ("*Barn som överlevt tortyr. En systematisk litteraturöversikt om screening, dokumentation och behandling av tortyrskadade barn*, KC-rapport 2023:4), en unik systematisk litteraturöversikt för att kartlägga befintlig evidens och kunskapsluckor. Rapporten var efterfrågad av många och hade redan före officiell publicering spridits i internationella och nordiska sammanhang vid fyra olika föredrag samt väckt uppmärksamhet hos en mängd organisationer som arbetar med barnrätt i Sverige.

Fas 2, med fokus på att täppa till några av de kunskapsluckor som identifierades, pågår ett år och består bland annat av att ta fram barnanpassade screeningsfrågor som kan användas i vårdmöten där tortyrupplevelser misstänks.

Projektet leds av barnpsykolog Ronak Tamdjidi vid Röda Korsets behandlingscenter i Uppsala. Den systematiska litteraturöversikten i fas 1 genomfördes tillsammans med RKH-forskaren Catarina Nahlén Bose.

Bygga om tillsammans (2023–2024)

Projektet "*Bygga om tillsammans: utveckling av en servicemodell för flyktingar i Sverige som upplevt sexuellt och könsbaserat våld, med hjälp av deltagandebaserad kartläggning*" är Anna Pérez Aronsons doktorandprojekt vid Uppsala universitet, Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap. Syftet är att förbättra vårdvägar och traumabehandling för kvinnor som kommit till Sverige på flykt och som idag lever i en våldsamt relation. Under 2022 deltog medarbetare från RKC Malmö och Stockholm i workshops för att utforska olika vårdverksamheters möjligheter och svårigheter i mötet med patientgruppen. Under 2023 gick RKC Skövde in som samarbetspartner för att tillsammans med Nationellt Center för kvinnofrid ta fram och testa behandlingsinterventioner. En litteraturstudie, som publiceras 2024, genomfördes under 2023 som grund för interventionen, som också formas i samarbete med fem brukare anknutna till Pérez Aronssons doktorandprojekt.

Långsiktig forskningsplanering

En långsiktig forskningsplanering antogs av styrgruppen i början av året. Syftet är att säkerställa att alla kompetenscentrets projekt bidrar till samma helhet: att förbättra kunskapen om behandling för krigsskadade och torterade. Dokumentet slår fast att projektidéer framför allt aktualiseras i den kliniska verksamheten hos RKC:erna då fokus är klinisknära behandlingsforskning. Det tydliggörs också att en långsiktig ambition är att söka tillvägagångssätt som gör det möjligt att bedriva longitudinella behandlingsstudier på ett för forskare och kliniker enkelt, systematiskt och säkert sätt.

För att skapa ett hållbart samarbete har kompetenscentret satsat på ett dialogseminarium mellan huvudparterna Röda Korsets Högskola och Svenska Röda Korsets avdelning Hälsa och vård, i samband med den senares avdelningsdagar hösten 2023. Syftet med dialogseminariet – som genomfördes i samarbete med KC-anknutna forskare och kliniker – var att lyfta vilka roller och förutsättningar som krävs för att få till kvalitativa forskningsprojekt vid behandlingsmottagningarna. Här förankrades också styrgruppens ambition med långsiktiga satsningar på behandlingsforskning. I samtal med representanter för den kliniska verksamheten och med Hälsa och vårds stabs kvalitetsansvarige har aktiviteter genomförts och planerats för 2024, i syfte att identifiera klinisk nytta samt tekniska och juridiska förutsättningar för datainsamling.

Kompetenscentrets struktur

Arbetet leds strategiskt av kompetenscentrets **styrgrupp** (fyra möten 2023):

Martin Ärnlov, generalsekreterare Svenska Röda Korset.

Ärnlov avslutade sin anställning hösten 2023 och ersattes av Katarina Tiväng i och med årets fjärde styrgruppsmöte.

Susanne Georgsson, rektor Röda Korsets Högskola

Ulrika Wickman, avdelningschef Hälsa och vård Svenska Röda Korset

Birgitta Bisholt, prefekt Röda Korsets Högskola

Operativa frågor hanteras i kompetenscentrets **arbetsgrupp** (fyra möten 2023):

Sara Fridlund, biträdande avdelningschef Hälsa och vård, Svenska Röda Korset

Maria Jirwe, professor, ordförande i Utbildnings- och forskningsnämnden, Röda Korsets Högskola

Niklas Möller, representant för verksamhetscheferna (verksamhetschef Röda Korsets behandlingscenter för torterade och krigsskadade Uppsala), Svenska Röda Korset

En **rådgivande kommitté**, med syfte att fungera omvärldsbevakande och bidra med sakkunskap, stöttade KC:s verksamhet (två möten 2023):

Filip Arnberg, docent, programdirektör vid Kunskapscentrum i psykotraumatologi

Maria Bragesjö, doktor i medicinsk vetenskap, speciallistpsykolog

Gunilla Brodda Jansen, specialist i rehabiliteringsmedicin och smärta

Sabina Gušić, leg psykolog (barnpsykolog) och fil dr i klinisk psykologi

Salah Haggho, egenföretagare med egen erfarenhet av tortyr och flykt

Pia Lif-Bimer, tandläkare, specialist i orofacial medicin

Rebecca Thorburn Stern, professor i folkrätt vid Uppsala universitet

Björn Tingberg, leg sjuksköterska och leg psykoterapeut (barn och unga)

Gruppen samordnas av *Sara Bogefeldt Darlin* (Svenska Röda Korset)

KC-kollegium

Samtliga forskare vid högskolan som är anknutna till en KC-aktivitet bjuds in till det terminsvisa forumet KC-kollegium (två möten 2023). Syftet med plattformen är att kontinuerligt utveckla RKH:s kompetens kring patienter med tortyr- och krigserfarenhet. En annan viktig funktion är att uppmuntra kollegor att dela idéer, bolla svårigheter och lösningar samt fungera som växthus för till nya projekt.

Brukarinflytande inflytande över kompetenscentrets aktiviteter

Kompetenscentret har som ambition att forskningsprojekten ska kunna påverkas av, och få feedback från, personer med egen erfarenhet av krig, tortyr, förföljelse och flykt. Under 2023 har olika modeller för att ta fram en plattform för sådana personer undersökt tillsammans med Hälsa och vårds Peer Supporter-projekt. Beslutet inför 2024 är att bryta loss KC:s syfte från det större projektet.

Personal

Kompetenscentret samordnare var leg psykolog *Frida Johansson Metso*.

Postdortortjänst

Med start hösten 2023 välkomnades leg psykolog Ferdinand Garoff i en postdortortjänst vid Röda Korsets Högskola, kopplad till kompetenscentret och med Petter Tinghög som handledare. RKH delar postdortortjänsten med det danska institutet mot tortyr, Dignity, vilket öppnat för nordiskt samarbete.

Kompetenscentret har även bistått doktorand Diana Rayes, från Johns Hopkins och Stockholms universitet, i kontakter med RKC:erna och med utformandet av en intervjuguide

inför en studie 2024. Garoff kommer också samarbeta med Rayes, då deras intresse kring tillgång till vård för traumatiserade flyktingar löper parallellt. Förhoppningen är att med gemensamma ansträngningar få mer information om hur de senaste årens politiska förändringar påverkar tillgång till traumabehandling samt undersöka vårdens screening av tortyrupplevelser.

2. Att hålla tortyröverlevare i fokus. Att bidra till insatser för att säkerställa att tortyröverlevare identifieras i vården, att deras skador dokumenteras och att de erbjuds effektiv rehabilitering

Att uppmärksamma tortyrskadade löper som en röd tråd genom KC:s arbete under året, exempelvis i form av projekt (*Tortyrrens påverkan på exekutiva funktioner* och *Barn som överlevt tortyr*), undervisning (exempelvis en halvdagsföreläsning om vikten av tortyrskadescreening vid hälsosamtal, termin 5 RKH), externa föreläsningar (bland annat i Uppsala universitets kurs *Migration, health and ethics in a globalised world* och för *International Federation of Medical Students Associations*), stöd till uppsatsarbete (juriststudenten Veronika Hammar Chavez som undersöker hur medicinsk tortyrskadedokumentation bedöms i asylprocessen) samt att inkludera frågor om tortyr i intervjuguider (som i Diana Rayes tidigare nämnda studie) och kommunikation (exempelvis DN-krönikor).

Vägledning för vårdpersonal som möter tortyröverlevare

Vid sidan av att inkludera fokus på tortyrskadade i all KC:s verksamhet deltog KC:s samordnare i en ettårig arbetsgrupp tillsammans med åtta regioner, som tog fram ett lättillgängligt översiktsstöd för vårdpersonal som möter tortyröverlevare. RKC Malmö deltog i projektets styrgrupp och slutprodukten medför att mycket kunskap som förmedlats via olika insatser från Svenska Röda Korset spritts till de engagerade regionerna. Materialet, som är digitalt och också länkar till olika regioners vårdprogram och riktlinjer, finns tillgängligt på Sveriges Kommuner och Regioners webbplats Uppdrag psykisk hälsa från och med februari 2024.

3. Att verka för kunskapsspridning av forskning och kliniskt utvecklingsarbete, nationellt och internationellt

Kommunikation, webbplats och nyhetsbrev

KC har en kommunikationsarbetsgrupp bestående av kommunikatörerna Helene Komlos Grill (RKH) och Madeleine Stjernström, Isak Hellerup och Björn Forsbeck (SRK), samt Hälsa och vårds påverkansansvariga Sara Bogefeldt Darlin, som stöttar KC:s samordnare i arbetet med kunskapsspridning. Några nedslag i kommunikationsrutinerna är:

- KC:s webbplats har fokus på att förmedla kunskap om och från forskningsprojektet och har uppdaterats minst en gång i månaden. Högskolans och SRK:s sociala medier har också använts.
- KC har en permanent plats i SRK:s Hälsa och vårds månatliga nyhetsbrev. Innehållet som kommuniceras är framför allt tips på nyligen publicerad forskning kring patientgruppen och traumabehandling, men inspelningarna av KC:s seminarium och information om exempelvis deadlines för projektansökningar har också spritts här.
- KC har en återkommande plats på RKH:s APT, Institutionsmöte och har hållit högskolans medarbetare uppdaterade om KC:s verksamhet via Medarbetarportalen.
- KC har även bidragit till spridning av kunskap och forskningsresultat via forskningsforum arrangerat av Centrum för civilsamhällesforskning.

Varje KC-projekt har en kommunikationsplan och få stöd av KC:s samordnare i kunskapsspridning. Årets mest spridda rapporter är *Tortyrns påverkan på exekutiva funktioner* och *Barn som överlevt tortyr*. Båda rapporterna har i hög utsträckning bjudits in till externa föreläsningar och konferenser med högt deltagarantal. Båda rapporterna har också nått sin planerade målgrupp i hög utsträckning (Migrationsverket och asylrättsjurister/ombud respektive barnrättsorganisationer och -mottagningar).

Intern webinarieriserie för SRK och RKH

Under 2023 genomförde KC i samarbete med SRK:s avdelning Hälsa och vård tre webinarier per termin, dit även kollegor på högskolan välkomnades. Under våren bestod KC:s bidrag av presentation av Lisa Fredrikssons rapport om evidensläget för behandling av krigsskadade och torterade, och under hösten av lanseringen av delrapport 2 för Mitt hjärtas syster-projektet och litteraturstudien för projektet om barn som överlevt tortyr.

Nordiska traumakonferensen

Under året har kompetenscentrets olika projekt synts vid en mängd arrangemang utifrån sina olika frågeställningar. En som särskilt kan lyftas fram är den 23:e nordiska traumakonferensen, Nordic Conference for Professionals working with Traumatized Refugees – Rehabilitating Torture Survivors and Traumatized Refugees, som samlar kliniker med stor erfarenhet av vår patientgrupp. Under konferensen, som genomfördes i december i Göteborg, presenterade samtliga av KC:s pågående projekt resultat. Feedback från arrangörer och åhörare var mycket positiv. Varken SRK eller RKH har tidigare haft en så hög närvaro på konferensen.

Nordiska traumanätverkets webinarium

Samordnaren har också deltagit i arbetsgruppen för Nordiska traumanätverkets terminsvisa webinarium, där bland annat KC-rapporten om evidensbaserade behandlingsmetoder och litteraturstudien om barn som överlevt tortyr presenterats.

Krönikör i Dagens Nyheter

Under 2023 gavs KC:s samordnare möjlighet att som oberoende skribent leverera månatliga krönikor till Dagens Nyheters ledarsida, som läses av ca 1 180 000 läsare varje dag. Fokus i texterna är flyktingars hälsa, baserat på global och lokal forskning. Teman som berörts är hur tortyr påverkar förmågan att återberätta sina upplevelser i asylberättelsen (baserat på rapporten *Tortyrns påverkan på exekutiva funktioner*), EU:s nya asyl- och migrationspolitik, andragenerationstraumatisering, hälsopåverkan av tillfälliga uppehållstillstånd, effekter av en åtstramad flyktingpolitik för bland annat papperslösa, tortyrskadade barn, sent utvecklad PTSD hos äldre migranter samt möjliga hälsoeffekter av mottagandecenter och begränsad familjeåterförening. Förutom att DN är en god plattform för kunskapsspridning har nya samarbetet aktualiserats av exponeringen på en så nationellt synlig plattform, bland annat med Fryshuset, Rädda Barnen och UNHCR.

4. Att sträva mot målsättningen att all vårdpersonal i Sverige ska få tillgång till kunskap om torterade och krigstraumatiserade under sin grund- eller vidareutbildning

Undervisning vid Röda Korsets Högskola

Ambitionen är att kompetenscentret ska bidra till Röda Korsets Högskolas globala profil. Under 2023 har studenterna på grundprogrammet mött KC på termin 1 (studiebesök), termin 4 (grundläggande om migranternas specifika stressorer och transkulturell omvårdnad) samt termin 5 (om kommunikation i hälsosamtal med patienter med tortyrupplevelser och relaterat förebyggande hälsoarbete). KC föreläste också för den samlade studentgruppen som går specialistutbildningarna under hösten, med ambition att vara ett återkommande inslag.

KC har också tagit emot två utbyteslärare som besökte RKH från samarbetspartnern i Tanzania och erbjudit studentkåren föreläsningar kring patientgruppen.

Studenter på grund- och specialistnivå erbjuds stöd i sitt uppsatsarbete om de väljer ämnen relaterade till torterade och krigsskadade flyktingar, och under 2023 godkändes två sådan uppsats vid grundprogrammet och en vid specialistprogrammet.

Studentuppsatser vid RKH

- Roshani, L. & Wendel, S. (2023). *Lost in translation: Sjuksköterskors erfarenheter av språkbarriärer vid omvårdnad av patienter med annan kulturell bakgrund*. Examensarbete i omvårdnad, G2E, Sjuksköterskeprogrammet, Röda Korsets Högskola.
- Farzin, M. & Söderberg, L. (2023). *Sjuksköterskors erfarenheter av att möta och vårda flyktingar*. En litteraturöversikt. Examensarbete i omvårdnad, G2E, Sjuksköterskeprogrammet, Röda Korsets Högskola.
- Placid Solimena, H. (2023). *Barriers for help-seeking refugee- and asylum seeker women with mental ill-health: A qualitative interview study*. Examensarbete på avancerad nivå (magisterexamen), Röda Korsets Högskola.

Vid sidan av RKH-studenternas uppsatser har fyra externa studenter skrivit sina examensuppsatser kopplat till KC. Två är publicerade, varav en även skrevs om till en populärvetenskaplig KC-rapport för bredare spridning. Uppsatserna sammanställer kunskap om den evidens som finns för behandling av PTSD hos traumatiserade vuxna flyktingar respektive hur en instabil livssituation påverkar förmågan att ta till sig traumabehandling, två mycket relevanta uppsatser för behandlingsmottagningarnas verksamhet.

- Fredriksson, L. & Perrin, S. (2023). *Evidensbaserad psykologisk behandling av posttraumatisk stress hos vuxna personer med erfarenhet av flykt. En kartläggande litteraturöversikt*. Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering. KC-rapport 2023:2.
- Mässing, A. (2023). *The relation between post-migration stressors and trauma treatment outcomes for people seeking refuge and asylum: A scoping review*. Psykologexamensuppsats, Lunds universitet 2023.

De två studenterna som inte är färdiga med sina uppsatser, en psykologstudent kopplad till intensivbehandlingsprojektet och en juriststudent som undersöker hur medicinsk tortyrskadedokumentation bedöms i asylprocessen, lämnar in sina uppsatser för bedömning under början av 2024.

Externa föreläsningar

I mån av tid kan KC:s resurser användas för att sprida kunskap om torterade och krigsskadades hälsa till fler, framför allt för andra lärosätens vårdutbildningar. I år har det skett vid över 30 externa tillfällen, att jämföra med 20 föreläsningar 2022. Uppdragsgivarna är i hög utsträckning vårdutbildningar eller organisationer för vårdpersonal, men med spridning från Sahlgrenska sjukhusets minnesmottagning till Region Stockholms Centrum för psykiatriforskning och spetsutbildningar om narrativ medicin i studieförbundet Bildas regi. Andra typer av arrangörer som exempelvis UNHCR har bidragit till bredd. Under hösten gjordes en föreläsningsturné på västkusten i syfte att kompetenscentret ska synas mer nationellt.

5. Ekonomi

Röda Korsets kompetenscenter har en budget på två miljoner per år, vilket finansieras till 75 procent av Svenska Röda Korset och 25 procent av Röda Korsets Högskola. Kompetenscentret har vidare enstaka intäkter från sålda tjänster, så som arvoderade föreläsningar vid andra lärosäten än Röda Korsets Högskola. Den största andelen av budgeten är personalkostnader, vilket inkluderar samordnaren samt en senior forskarresurs från RKH (ej tillsatt under 2023).

Under 2023 användes de interna forskningsmedlen till projektet Processutvärdering av intensivbehandling. KC:s samordnare har som ansvar att säkra externa medel där det är möjligt för KC:s projekt, och har under 2023 fått en plats i SRK:s Hälsa och vårds resursmobiliseringsgrupp för att underlätta detta. Ansträngningar för att möjliggöra intäkter samordnat med övriga SRK, exempelvis via EU-medel, har genomförts under året.

I 2023 års budget har kommunikationsposten överskridit prognostiserad medelsanvändning. Detta skedde planerat, då ett utvecklingsarbete av KC:s rapportmall genomfördes, att fyra snarare än planerade tre rapporter trycktes, samt att en av KC:s rapporter översattes.

Den ekonomiska målsättningen har varit att KC ska vara egenfinansierat. 2023 var de medel som användes i uppstartsfasen, 3 miljoner från Stiftelsen RKC Stockholm, slut. Någon egenfinansiering har inte identifierats och inga potentiella möjligheter i den nära framtiden finns. Styrgruppen fattade därför beslut att med start 2024 ge KC permanent grundstöd enligt tidigare uppdelning och placera KC:s på KC:s konto på RKH i förskott. En ny modell, för att minska finansiella transaktioner mellan SRK och RKH, har utarbetats. RKH är KC:s ekonomiska bas och SRK fakturerar KC. Överblivna medel betalas tillbaka proportionerligt till SRK respektive RKH vid årets slut, eller fonderas efter beslut i styrgrupp. Rapporteringen övergår till terialrapportering.